

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

II. An actus voluntatis dependeat efficienter ab actu intellectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

respicit actus voluntatis malū inimici vt talis actus habeat rationem odij, non enim quicumque actus respiciens malum alterius, si illud respicit quatenus bonum amanti, vel alteri subiecto, est actus odij, quia actus, quo quis desiderat mortē Patris propter hereditatem capiendā non est odij actus. Vtrumque dabo. Primō appositam disparitatē reddo cur actus amicitiae habeat sistere in bono amico, quatenus bonum illius est, & actus inimicitiae non debeat sistere in malo inimici quatenus est malum illius. Bonum amico concupitū potest concupisci quatenus bonum est tam mihi, quam amico, neque vt ego concupiscam bonum amico necessum est illud vt mihi bonum concupiscere, ac proinde cum possim bono amico concupiscere praecise, quia bonum illius, quasi amicitiae lege id teneor praestare, debeo enim amare bonum amico, quasi mei oblitus omni modo, quo possim, quod si non possem bonum amico, nisi etiam vt proprium bonum amare, hoc non esset contra legem amicitiae, neque actus respiciens bonum amici vt bonum proprium eo modo, quo dicam actū odij respicere malum inimici, vt proprium bonū, a vera amicitiae ratione deflueret. Tota doctrina apte explicabitur, & probabitur actu amicitiae Dei erga creaturas, qui iuxta communem multorum Theologorum sententiam, non possit adhuc formaliter non tendere in propriam Dei bonitatem quia debet obiectum infinitū bonū respicere, & nihilominus est verus amicitiae, quod nullus Catholicus potest negare. Ex hac doctrina disparitatem desumo: malum vt malum non est obiectum prosecutionis, ac proinde adhuc inimico non possum illud prosequi, & hinc fit, quod lege odij (sic sit ita meā explicare sententiam) non teneor malū inimici respicere vt malum illius ibi sistendo, sed etiam vt bonum mihi.

Restat nunc aliud ad argumenti solutionem desideratum explicare: Quomodo actus voluntatis debeat tendere in malum personae, vt talis actus habeat rationem odij, quod sic explicō. Actus odij debet tendere expressē in malum personae ex displicentia talis personae, & malum personae, quae odio afficitur respicere quatenus illi malum est, & quatenus bonum amanti, ita vt si illi malū non esset, conuenientiam illam non haberet in ordine ad subiectum amans. Rem explicabit exemplum: mors Petri quae malum illius est, potest à me intendi praecise quia bona est mihi propter hereditatem capiendam, & quando actus voluntatis illam sic intendo, eandem intendam etiam si mortem Petri apprehendam, quatenus illi bonum vt aeterna beatitudine perfruatur, conuenientia enim quam respicit meus actus voluntatis, non est sita in disconuenientia, quam habet mors Petri in ordine ad ipsum, & ita eodem modo intendam mortem Petri, & cum eadem conuenientia in ordine ad me, siue mortem Petri vt bonum sibi, vel vt malum illi apprehendam, & talis actus nullo modo habet rationem odij, sed propriae beneuolentiae, seu concupiscentiae. Aliter possum tendere in mortem Petri actus voluntatis, quatenus mihi bonum, ex eo quod illi sit mala, ita vt conuenientia, quam habet in ordine ad me, fundetur in disconuenientia quam habet in ordine ad Petrum, & non illā apprehenderē cum illa conuenientia in ordine ad me, neque meum esset bonum, si malum Petri mors ipsa non esset, neque illam intenderem vt mihi bonam, si per eundem actum non tenderem in eandem vt malam Petri, & tunc talis actus propriissimam odij rationem fortietur.

PUNCTUM II.

An actus voluntatis dependeat efficienter ab actu intellectus.

Actum voluntatis à cognitione dependere firmum est. Difficultas est an efficienter dependeat, vel tantum illuminatiuē, seu tanquam à conditione illuminante. Communis verissimāque sententia docet actus voluntatis non pendere efficienter à cognitione, id est, tantum dependere ab illa tanquam à conditione seu propositione obiecti, & quadam quasi morali applicatione: Ita Vasq. 1.2. disp. 36. c.2. apud quem si placet, antiquorum de hac re sententias legere potes.

Probat hanc conclusio. Tota causalitas voluntatis sufficienter intelligitur in applicatione obiecti, ergo nulla alia est necessaria. Probo antecedens: voluntas ideo indiget cognitione, quia est potentia caeca: ergo tantum indiget

illuminatione, seu luce quā videat obiectum: sed haec illuminatio fit per cognitionē formaliter: ergo non est necessarius alius concursus actus cognitionis vt voluntas habeat omnia requisita ad operandū. Secundō probatur: Voluntas est potentia libera cuius obiectum prosecutionis est bonum, & fugae malum: ergo viso bono poterit se ipsam determinare ad prosequendum bonū, & viso malo ad illud fugiendum: ergo non indiget determinate actiue, sed tantum proponente obiectum, vt ipsa pro sua libertate se ipsam determinet: ea enim est natura potētiae liberae vt respectu actuum, quos liberē exercere potest, seipsam liberē possit determinare, & haec est ratio propter quam intellectus indiget speciebus, vel aliis cōprincipiis vt determinetur ad assensum potius, quam ad dissensum, quia cum sit potētia necessaria non potest seipsam determinare: voluntas verō cum sit potentia libera circa obiecta, quae semel cognouit, seu vidit posita cognitione, seu visione illorum, non indiget alio cōprincipio actiui vt determinetur.

Obiicit. Verbum diuinum simul cum Patre spirat personam: ergo nostrum verbum producit amorem. Nego consequentiam concessio antecedenti, quia Verbum diuinum habet eandem naturam cum Patre, & habet potentiam spiratuiam, quae est potens spirare, & est fecundus ad spirationem passiuam: nostrum verō verbum est purum quoddam accidens, longē natura, & essentia diuersum à principio illud, amorēque producente.

Obiicit illud axioma vulgare: ab obiecto & potētia paritur notitia: sed obiectum tantum potest influere in amorem media cognitione: ergo cognitio influat actiue. Resp. amorem non esse notitiam, neque partem illius, neque adhuc remotē pendere efficienter ab obiecto, potest autem aliquo modo dici ab obiecto, quia dependet tanquam à conditione, à cognitione, quae cognitio pendet ab obiecto.

Obiicit. Affectus distinguitur specie per cognitionem: ergo dependet efficienter ab illa. Respondeo dato antecedenti de quo Controu. 15. vbi explicabo quomodo actus voluntatis specificetur à cognitione, negando consequentiam, quia in omniū sententiā ex diuersis actibus adaequatis specie diuersam potentiam inferimus, nihilominus potentia non dependet efficienter ab actibus: & ex diuerso termino diuersa relatio transcendentalis, & praedicamentalis infertur in opinione admittente relationem praedicamentalem superadditam, nihilominus non insluit terminus efficienter in relationem.

PUNCTUM III.

An volitio necessarii & essentialiter pendeat à cognitione.

Bonau. Gerson, alique viri pij apud Vasq. 1.2. disp. 35. c.1. censent in via vnitui per amorem ardere voluntatem in Deum sine cognitione, quod sanē alienum est à veritate, quia quantumvis ardeat voluntas feruida summi boni contemplatione amans seu ardens per voluntatem scire potest se amare Deum: ergo cognoscit obiectum sui amoris, deinde experientia ipsa manifestē docet nostrā voluntatem nunquam ferri in obiectum incognitum, unde illud axioma dimanauit; *nihil volitum quin praecognitum*. Deinde probatur, quia Aristoteles & ex illo omnes Philosophi atque Theologi voluntarium definiunt, quod est à principio intrinseco cum cognitione: ergo actus voluntatis saltem naturaliter non potest non à cognitione dependere, quod in hac re tanquam firmum & certum statuo & ad dubia progredior.

Est questio, an amor ita dependeat à cognitione vt adhuc de potentia Dei absoluta non possit non dependere. Afirmant Vasq. 1.2. disp. 35. c.3. n.12. Lorca 1.2. disp. 9. Montefinos ibid. disp. 13. n.38. Hurtad. disp. 14. sect. 4. & Arriaga disp. 7. sect. 4. Non tamen conclusionis communis communis fundamentum vtrique: Hurtadus putat qualitatem in amore inclusam posse produci & vniri voluntati, sine cognitione, non tamen actionem quae est de ratione volitionis. Arriaga verō qui totam amoris rationem in qualitate constituit, docet hanc non posse in voluntate sine cognitione produci adhuc de potentia Dei absoluta, vel voluntatem non constituendam esse amantem per talem qualitatem sine cognitione in voluntate productam.

Afirmo de potentia Dei absoluta posse amorē produci